

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2015. (VII. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.415/2013/4. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Mfv.I.10.415/2013/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] A felülvizsgálati eljárással érintett bírói ítéletekben megállapított tényállás lényege szerint az indítványozó 1984. január 1-jétől állt az alperes alkalmazásában. Munkaviszonya – a munkáltatónál történt átszervezés eredményeként – 2010. augusztus 18-án szűnt meg közös megegyezéssel. Az indítványozó ezt követően fordult a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz kérve a megállapodás érvénytelenségének, jogellenességének megállapítását, valamint a rendes felmondás jogkövetkezményeinek alkalmazását. Kifogásolta, hogy az átszervezésről nem tájékoztatták, illetőleg véleménye szerint munkaviszonyának közös megegyezéssel történő aláírásakor nem a munkáltatói jogkört gyakorló szerv, illetőleg személy járt el. Hivatkozott arra is, hogy az aláírás előtt hosszabb ideig bizonytalanságban tartották, felmentés nélkül a munkavégzéstől eltiltották és a munkaviszonyából eredő jogosultságaitól megfosztották. E méltánytalan, kirekesztő helyzet miatt kényszerült végül aláírni három vezető jelenlétében a közös megállapodást. Kiemelte, hogy mivel az okiratban az szerepelt, hogy 3 428 704 Ft-ot jutalomként kap, ezért azt hitte, hogy ezen okirat valamilyen elismerés vagy kitüntetés addigi munkájáért.

- [3] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 33.M.4401/2010/24. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Megállapította, hogy a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló megállapodást a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) rendelkezéseinek megfelelően az indítványozó aláírta, és valamennyi tanú, aki a megállapodás megkötésénél jelen volt, cáfolta, hogy rá nézve nyomásgyakorlás történt volna. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy elegendő idő állt az indítványozó rendelkezésére arra, hogy átgondolja a helyzetét, a légkör pedig sem feszült, sem fenyegető nem volt, ezáltal lehetőséget kapott kérdései felvetésére, mellyel élt is. Az indítványozó továbbá maga is elismerte személyes meghallgatásakor, hogy „normális” légkörben zajlott a megbeszélés. A megállapodás címe „Megállapodás munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről” volt, tehát az indítványozónak az okirat címéből világosan látnia kellett, hogy mi a megbeszélés tárgya. Nem hihető, hogy azt gondolta, jutalomfizetésben részesül, melynek aláírására a jelenlevők fellépése alapján kényszerült. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint az alperes továbbá bizonyította, hogy a munkáltatónál 2010. augusztus 1-jével szervezeti átalakulás történt. Informatikai Főigazgatóság elnevezés alatt új, önálló főigazgatóság jött létre, amelynek élén az informatikai főigazgató állt. Az alperes Szervezeti és Működési Szabályzatának (SZMSZ) VIII. fejezete szabályozta a munkáltatói jogkör gyakorlásának rendjét, melyben foglaltak szerint nem vitás, hogy az indítványozó tekintetében az új munkáltatói jogkör gyakorlója az informatikai főigazgató lett, aki a megállapodást aláírta a munkáltató részéről. A fent kifejtettek alapján a bíróság megállapította, hogy az indítványozó nem tudta bizonyítani a per során, hogy jogellenesen, akaratára ellenére került volna sor a közös megegyezéssel történő munkaviszony megszüntetésére.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék az 51.Mf. 638.500/2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira tekintettel helyben hagyta. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó nem hivatkozhatott megtévesztésre, mert tudta, hogy a megbeszélésnek mi volt a tárgya és a célja, megismerte és megértette a munkáltató által ajánlott megállapodás tartalmát mind a jogviszony megszüntetése és annak módja, mind pedig a részére kifizetendő összeg vonatkozásában. Saját nyilatkozata szerint a megállapodás megkötését követően következtetett arra, hogy nem döntött megfelelően, de nem bizonyította, hogy a tévedését az alperes okozta. Azon feltevését, miszerint aláírása hiányában az alperes más munkahelyen foglalkoztatta volna, a per iratai nem

támasztják alá. Az indítványozó maga is elismerte, hogy az alperes képviselői egyértelműen közölték vele, miszerint nem tudnak munkát biztosítani a részére. A másodfokú bíróság szerint alaptalan továbbá az indítványozó azon hivatkozása, mely szerint az informatikai főigazgató nem volt a közös megegyezés aláírására jogosult munkáltatói jogkör gyakorlója. Az indítványozó részére az alperes 2010. július 30-án kelt értesítést adott ki a szervezeti átalakulásról és a munkáltatói rend változásáról. Ebben közölte a szervezeti változást, vagyis, hogy szervezeti egysége 2010. augusztus 1. napja előtt az Informatikai Szolgáltató Központ, a változás után pedig az Informatikai Főigazgatóság. Az a körülmény, hogy ezt az értesítést az indítványozó nem vette át, nem érinti az indítványozó szervezeti egységének átalakulását. A bíróság megállapította, hogy nem eredményezi a munkaviszony megszüntetéséről szóló megállapodás érvénytelenségét az indítványozó azon hivatkozása, hogy a humánpolitikai vezető és az informatikai főigazgató egymásnak ellentmondóan nyilatkozott arról, hogy ki döntötte el munkaviszonyának megszüntetését. A létrejött megállapodás érvényességét nem érinti, hogy személy szerint ki hozott döntést arról, hogy az indítványozó jogviszonya fenntartására nincs mód. A munkaviszony megszüntetése tárgyában az alperes ajánlatot tett, amelyet az indítványozó befolyástól mentes akaratával elfogadott és aláírt.

- [5] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy az eljáró bíróságok a tényállást jogszerűen a felek előadásainak és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján helyesen állapították meg, és jogszerűen megindokolták döntésüket, külön kiemelve az indítványozó személyes nyilatkozatainak értékelése során levont következtetéseket. Az eljáró bíróságok a bírói gyakorlatnak megfelelően értékelték az indítványozónak a megelőző eljárásban a megállapodás megtámadása körében tett előadását (kényszer, fenyegetés, megtévesztés körében). A bíróságok kellő jelentőséget tulajdonítottak az indítványozó perben tett személyes előadásainak hangsúlyozva, hogy a tanúbizonyítás csak a fél tényállításainak alátámasztására szolgálhat. Az indítványozó az I. és II. fokú eljárásban a megállapodás megkötését megelőző munkáltatói eljárásra ugyan utalt a tényállás részeként, de nem megtámadási okként, mint annak aláírásakor kényszerítően ható körülményként. Így az erre vonatkozó felülvizsgálati előadása már nem volt a Kúria által figyelembe vehető. Alaptalanul hivatkozott továbbá az indítványozó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdés megsértésére mint lényeges eljárási szabálysértésre.

Az elsőfokú eljárásban a jegyzőkönyvek tanúsága szerint minden tárgyaláson megtörtént a Pp. 3. § rendelkezésére vonatkozó tájékoztatás. Azt, hogy ez nem volt megfelelő, az indítványozó csak a felülvizsgálati eljárásban sérelmezte olyan bizonyítás lefolytatása érdekében, amelynek a Kúria döntése szerint az ügyben nincs jelentősége.

- [6] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az alperesnek a munkaviszony megszüntetése előtt tanúsított sorozatos, emberi méltóságot sértő, kirekesztő magatartását, amellyel a munkavégzését ellehetetlenítette, és amely megalapozza az indítványozó azon állítását, miszerint a megállapodás aláírásakor nyomást gyakoroltak rá. Az átszervezést követően már sem munkát, sem tájékoztatást nem kapott az alperestől, munkaviszonyából eredő jogosultságaitól megfosztották. Véleménye szerint az alperes a megállapodás aláírását megelőző időszakban a jóhiszemű joggyakorlás és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával ellentétes magatartást tanúsított, amivel olyan kilátástalan helyzetet teremtett az aláírás időpontjára, amelyben nem volt más lehetősége a beleegyezésen kívül. A bíróságok nem értékelték a megállapodás aláírásának körülményeit, a helyzet fenyegető, kényszerítő voltát, és azt, hogy három vezető előtt kellett azonnal nyilatkoznia. Kifogásolta, hogy a bíróságok nem vették figyelembe, hogy a más hasonló munkakörben dolgozó asszisztensekhez képest kizárólag az indítványozónak szüntették meg a munkaviszonyát, állítólag azért, mert az elbocsátott vezető mellett titkárnőként bizalmi állást töltött be, illetve a humánvezető azon tanúvallomását, mely szerint, ha nem írta volna alá a megegyezést, akkor egy soron következő csoportos létszámleépítésnél úgylis elküldték volna. Véleménye szerint a bíróságok nem vizsgálták, hogy az alperesnél fennállt-e más munkavégzési lehetőség. A bíróságok nem értékelték a munkáltató jogszabálysértéseit, vagyis, hogy az SzMSz és a vezérigazgatói utasítás ellenére nem az indítványozó felett munkáltatói jogkörrel rendelkező vezető írta alá a megállapodást, továbbá, hogy az átszervezésről az indítványozót nem tájékoztatták. A bíróságok nem értékelték az indítványozó perben tett nyilatkozatait, az általa feltárt eljárási anomáliákat, a tanúk vallomásaiban tapasztalható ellentmondásokat és a bizonyítatlan alperesi állításokat. A rendelkezésre álló iratokkal ellentétesen, tévesen ítélték meg a közös megállapodás jogszerűségét, az indítványozó szóbeli vallomásától eltérően, a szövegekörnyezetből kiragadott részletek alapján hozták meg döntéseiket. A bíróságok ítéleteikben az indítványozó által megerősített normális hangnemből vezették le a fenyegetettség hiányát, a bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával téves jogi következtetéseket vontak le, valótlan

- megállapításokat fogalmaztak meg. Az indítványozó szerint a bíróságok nem tettek eleget tájékoztatási kötelezettségüknek sem, nem oktatták ki a bizonyítási teherről, a bizonyítandó tényekről. Kifogásolta továbbá, hogy a Kúria nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelmében foglaltakat, arra hivatkozással, hogy az abban leírtak az alapeljárásban nem hangoztak el, pedig a tényállást kifejtette, a szükséges okiratokat csatolta. A Kúria a tényállást, így az indítványozó nyilatkozatával és okirati bizonyításával szemben hiányosan állapította meg. Az indítványozó szerint a bíróságok eljárásai és mulasztásai következtében sérült tisztességes eljáráshoz való joga. Mivel a bíróságok elzárták attól, hogy ügyét érdemben előadhassa és jogsérelmeinek reparációja megtörténhessen, jogorvoslathoz való jogát nem tudta érvényesíteni. A munkáltató eljárása és a bíróságok ítéletei következtében indokolatlanul hátrányos helyzetbe került, emberi méltósága sérült. A bíróságok nem vették figyelembe az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdését, mely garantálja a munkavállaló jogát az egészségét, biztonságát, méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez. Az indítványozó fentebb kifejtett kifogásai jogalapjaként hivatkozik továbbá az Alaptörvény XXIV. cikkének, a XXV. cikkének, valamint a régi Mt. és a Pp. több rendelkezésének sérelmére is. Az indítványozó mindezekre tekintettel kérte a Fővárosi Munkaügyi Bíróság és a Fővárosi Törvényszék határozataira is kiterjedő hatállyal a Kúriai ítélet megsemmisítését, valamint, hogy az Alkotmánybíróság a Kúriát kereseti kérelmének helyt adására és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és a jogsérelmek reparációjára kötelezze.
- [7] Az indítványozó a főtítkárság hiánypótlásra történő felhívását követően indítványát változatlan tartalommal fenntartotta.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Alkotmánybíróság a formai feltételek vizsgálata során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt hatvan napos határidőn belül került benyújtásra. Az indítvány viszont az Alaptörvény XV. cikkének, XXIV. cikkének és XXV. cikkének vélt sérelmével kapcsolatban semmiféle indokolást sem tartalmaz. Így az alkotmányjogi panasz e tekintetben nem bírálható el érdemben.

[10] A befogadásról való döntéskor az indítvány tartalmi vizsgálata során a testület különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett magánszemély nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. A tényállás megállapítása és az abban foglalt egyes tények jelentőségének megítélése, mérlegelése a rendes bíróságok feladata {3359/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3365/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában valójában a bíróságok által megállapított tényállást, a bírói törvényértelmezés és jogalkalmazás helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítványozó alkotmányjogi panasa a kifogásolt ítéletek felülbírálatára irányul. Az indítványozó a bíróságok eljárását kritizálja, és azt várja el az Alkotmánybíróságtól, hogy másként értékelje a tényállást, valamint a bizonyítékokat, továbbá vizsgálja felül a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket. Az Alaptörvény II. cikkével, XVII. cikk (3) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó az ítéletekkel, illetve a bírósági és munkáltatói eljárásokkal szembeni kifogásait fogalmazza meg, alkotmányossági érvelést ténylegesen azonban az indítvány nem tartalmaz. Mivel az indítvány alapján az Abtv. 29. §-ában meghatározott, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és

az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-a, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *ah*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2015. június 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k., *Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1524/2014.

